

Promenite svoj život /uživajte ljudska prava

**Knjiga o samozastupanju za osobe sa
invaliditetom**

Harvard Project on Disability (www.hpod.org)

Sadržaj

Knjiga o samozastupanju 3

Poglavlje 1. Vaša ljudska prava

Šta je Konvencija UN o ljudskim pravima? 4

Šta su ljudska prava? 5

Šta ljudska prava mogu 6

Poglavlje 2. Zastupajte vaša ljudska prava

Šta je zastupanje? 7

Pomozite vašoj zemlji da se priključi Konvenciji UN.... 8

Promenite svoj život 9

Promenite svoju lokalnu zajednicu 10

Promenite svoju zemlju..... 11

Zastupničke aktivnosti 12

Izveštaj o napretku..... 15

Poglavlje 3. Akcija

Deset koraka u zastupničkom radu..... 16

Poglavlje 4. Resursi

Naša ljudska prava 25

Dobijanje pomoći..... 26

Priznanja 27

© 2008 The President and Fellows of Harvard College. All rights reserved.

Knjiga o samozastupanju

Ova knjiga je za osobe sa invaliditetom koje žele bolji život. Naučite kako da zagovarate za promene koje želite da izazovete. Naučite kako da koristite snagu ljudskih prava.

Postanite samozastupnik. Samozastupnici govore u svoje ime. Samozastupnici preduzimaju akcije u traženju svojih ljudskih prava.

Ova knjiga obuhvata objašnjenja, vežbe i resurse koji vas mogu naučiti:

- šta je Konvencija UN o pravima osoba sa invaliditetom
- šta su ljudska prava
- šta ljudska prava mogu
- šta je zastupnički rad
- kako preduzeti akciju radi pomoći sebi i drugim osobama sa invaliditetom

Naučite da izazovete promene i da živite boljim životom.

Poglavlje 1: Vaša ljudska prava

Šta je Konvencija UN o pravima osoba sa invaliditetom?

Ujedinjene nacije su stvorile novi zakon 2006. On kaže da osobe sa invaliditetom imaju ista ljudska prava kao i svi drugi. Ovaj zakon se zove Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom (engleska skraćénica CRPD – od Convention on Right of Persons with Disabilities). Konvencija je posebna vrsta zakona. To je sporazum medju državama.

Ako država potpiše Konvenciju mora preduzeti sve mere da se osobe sa invaliditetom tretiraju jednako. Vlada mora da:

- Unapredi postojeće i donese nove zakone
- Ojača zakonodavne mehanizme
- Štiti ljudska prava osoba sa invaliditetom
- Obrazuje javnost o pravima osoba sa invaliditetom
- Uključi osobe sa invaliditetom u donošenje odluka
- Izvesti Ujedinjene nacije o tome šta radi za osobe sa invaliditetom

Države koje “ratifikuju” Konvenciju se obavezuju da će te promene da sprovedu.

Vi imate ljudska prava!

O tome:

Konvencija UN “će ponuditi način obezbedjivanja da osobe sa invaliditetom uživaju ista ljudska prava kao i svi drugi.”

Bivši Generalni sekretar UN, Kofi Annan

Šta su ljudska prava?

Ljudska prava su ono što je ljudima potrebno da bi živeli dostojanstveno i uživali slobodu. Svi ljudi imaju ljudska prava. Uključujući osobe sa invaliditetom.

Ljudi imaju ljudska prava jer su ljudska bića. Niko nije više ili manje ljudsko biće u odnosu na nekog drugog. Tako niko nema više ljudskih prava u odnosu na druge.

Ljudska prava se primenjuju jednako na sve, uključujući:

- žene i muškarce sa invaliditetom
- ljude sa svim tipovima invalidnosti, uključujući intelektualni, psiho-socijalni i senzorni invaliditet
- decu sa invaliditetom

Ljudi imaju ljudska prava bez obzira na rasu, veru ili nacionalnost. Vi imate ljudska prava!

Osobe sa invaliditetom imaju ljudska prava da:

- budu jednaki sa drugima
- izaberu gde će živeti
- idu u školu i izaberu tu školu
- rade i izaberu posao koji će raditi
- osnuju porodicu i imaju decu
- glasaju...

...kao i mnoga druga ljudska prava.

O tome:

“Na kraju, gde nastaju ljudska prava? U malim mestima, blizu kuće.” Eleanor Roosevelt

Šta mogu ljudska prava

Ljudska prava su moćna. Ljudska prava nam:

- pomažu da poštujemo sebe i svoje sposobnosti
- pomažu da menjamo svoje živote i zajednicu u kojoj živimo na bolje
- omogućavaju nam da se borimo za svoja ljudska prava
- omogućavaju nam da kažemo “Ovo je kršenje ljudskih prava” kada se prema osobama sa invaliditetom postupa neadekvatno

Pošto su ljudska prava ono što imate samim tim što ste ljudsko biće, niko ta prava ne može da vam oduzme, čak i ako vam vaša vlada, lokalna zajednica ili porodica onemogućuje uživanje nekog od prava, vi ih i dalje imate.

Danas mnoge osobe sa invaliditetom ne mogu da uživaju svoja ljudska prava, jer se prema njima ne odnose na jednak način, jer ne mogu da izaberu kako će da žive i ne mogu da dobiju posao.

Ovo se menja jer sada postoji Konvencija UN. Ovaj zakon kaže da imamo ljudska prava, da osobe sa invaliditetom mogu tražiti svoja ljudska prava i mogu da ih uživaju.

Možemo da podignemo svoj glas, možemo da kažemo "Ovo su naša ljudska prava!" Zajedno možemo da učinimo život boljim i tražimo svoja ljudska prava!!!

Više o ljudskim pravima: "We Have Human Rights" na:
<http://www.hpod.org/publications/human-rights-training>

O tome:

"Pravo nije nešto što vam neko da; to je nešto što niko ne može da vam oduzme." Ramsey Clark

Poglavlje 2: zastupajte vaša ljudska prava

Šta je zastupanje?

Potrebno je da napravimo promene u društvu. Zastupanje omogućava način da se to uradi:

- Zastupnici su ljudi čije aktivnosti dovode do pozitivnih društvenih promena
- Ako govorite u svoje ime onda ste samozastupnik
- Samozastupnici, njihove porodice, prijatelji i oni koji ih podržavaju treba da rade zajedno u donošenju društvenih promena

- Zastupanje može da bude za vas, grupu osoba sa invaliditetom ili celu invalidsku zajednicu
- Zastupnici mogu da rade za promene u njihovim životima, njihovim porodicama, zajednici, državi ili na medjunarodnom nivou
- Zastupnici mogu da zastupaju različita prava

Koristite snagu ljudskih prava i Konvencija može da vam pomogne da unapredite svoj život. Zastupajte osobe sa invaliditetom i u svojoj zajednici i na bilo kom drugom mestu.

Postanite zastupnik ljudskih prava!

Vi ste vredni truda. Vi to možete!

O tome:

“Ako zaista nešto želite i zaista se trudite i iskoristite mogućnosti a ne odustanete, naći ćete svoj put.” Jane Goodall

Naučite kako da zastupate:

- da vaša zemlja pristupi Konvenciji UN
- promene u vašem životu
- promene u vašoj zajednici
- promene u vašoj zemlji

Kako da vaša zemlja pristupi Konvenciji UN

Zemlje pristupaju Konvenciji UN njenim potpisivanjem i ratifikovanjem. Zemlje koje potpišu Konvenciju su saglasne sa ovim zakonom a zemlje koje ratifikuju Konvenciju obećavaju da će napraviti promene koje će osobe sa invaliditetom izjednačiti sa drugima. Spisak zemalja koje su potpisale i ratifikovale Konvenciju dostupan na www.un.org/disabilities.

Neka se promene dese

- Da li je vaša zemlja ratifikovala Konvenciju? Ako nije ohrabrite vašu vladu da to uradi. Napravite postere kojima pokazujete zašto je važno da vaša vlada štiti vaša prava. Pišite svojoj vladi, tražite da ratifikuje Konvenciju UN.
- Koristite medije kao što su radio, TV i Internet da obrazujete javnost o Konvenciji UN. Nadjite nekog novinara koji će izveštavati o svemu u vezi sa Konvencijom.
- Napravite pesmu ili lutkarsku predstavu. Objasnite zašto vaša vlada treba da obeća zaštitu vaših ljudskih prava. Na primer kažite "Želimo pravo na obrazovanje".

Činjenica

82 zemlje su potpisale Konvenciju UN prvog dana što je najveći broj potpisa u UN na prvom danu potpisivanja nekog dokumenta. www.un.org/disabilities

Promenite svoj život

Obrazujte sebe i svoju porodicu

- Naučite o svojim ljudskim pravima.
- Napravite poster u svojoj kući pokazujući svoja ljudska prava.
- Obrazujte svoju porodicu i prijatelje o svojim ljudskim pravima. Pitajte ih da budu vaši zastupnici.

Neka se promene dese

- Sve osobe sa invaliditetom imaju pravo da donose odluke o svom životu i da te odluke drugi poštuju. Razgovarajte sa svojom porodicom o važnim odlukama koje treba da donesete – kao gde da idete u školu, gde da živite i radite.
- Protestujte ako se neko (lekar ili službenik u banci) prema vama odnosi bez poštovanja.

- Uzmite učešće u svojoj zajednici. Uključite se u sport. Idite u biblioteku.
- Imajte ljubav ako to želite. Imate jednako pravo na brak i decu.
- Radite ili pomažite drugima kao volonter.

Primer

Loreta je imala posao. Želela je da otvori račun u banci. Menadžer banke joj je rekao da ona ne može da upravlja svojim novcem. Loreta mu je odgovorila da ima pravo na svoj račun i uslugu banke. Ona sada ima bankovni račun i upravlja svojim novcem.

Promenite svoju zajednicu – obrazujte je

- Naučite druge osobe sa invaliditetom o ljudskim pravima. Tražite od njih da postanu samozastupnici.
- Napravite neki umetnički prikaz ljudskih prava u vašoj lokalnoj zajednici. Napišite pesmu o ljudskim pravima.
- Govorite u školama. Pričajte studentima o ljudskim pravima osoba sa invaliditetom. Govorite o tome kako je biti osoba sa invaliditetom u vašem društvu danas. Pričajte o svojim očekivanjima u budućnosti.
- Razgovarajte sa ljudima sa kojima se svakodnevno srećete npr. vašim prodavačem, nastavnikom, komšijom i slično. Pričajte im o Konvenciji UN.

Neka se promene dese

- Naučite pružaoce usluga npr. lekare da rade bolje sa osobama sa invaliditetom.
- Organizujte sastanak sa lokalnim vlastima. Kažite im "Mi takodje imamo ljudska prava na..." Tražite od njih da štite vaša ljudska prava kao osoba sa invaliditetom.

- Ugovorite sastanak sa poslodavcima. Pitajte poslodavce koji zapošljavaju radnike sa invaliditetom zašto je to bila dobra poslovna odluka.
- Izaberite ljudsko pravo koje treba zaštititi. Ispišite šta Konvencija kaže o tom odredjenom pravu. Pošaljite to sa pismom vašoj lokalnoj vlasti tražeći da se zakonski zaštiti to pravo koje ste izabrali.
- Osnujte organizaciju osoba sa invaliditetom. Ako vam je teško da zapamtite šta da kažete ili napišete nosite ovu knjižicu sa sobom!

Promenite svoju zemlju – obrazujte je

- Obrazujte javnost o Konvenciji UN. Koristite medije – na primer pregovarajte sa radio stanicama da naprave šou o Konvenciji UN, postavite Blog.

Neka se promene dese

- Postanite angažovani u odlukama koje vlade donose o zakonima koji se tiču osoba sa invaliditetom u vašoj zemlji. Vi poznajete svoje živote bolje od bilo kog drugog.
- Mnoge vlade će sastaviti lokalne planove akcije u oblasti invalidnosti. Oni bi trebalo da govore o promenama koje vlada planira da sprovede za osobe sa invaliditetom. Ispitajte da li će i vaša vlada to uraditi kao i da li su organizacije OSI na nacionalnom nivou uključene u to, Angažujte se!
- Tražite od vlade da donese zakon o zaštiti vaših ljudskih prava u pruži vam šansu da uspete u onome što vam je potrebno. Angažujte na primer advokate da potpišu vaše pismo.
- Koristite postojeće zakone i objasnite na primer nastavnicima i poslodavcima o tome šta se u tim zakonima govori.
- Učestvujte na izborima - glasajte.
- Takmičite se u sportskim aktivnostima da biste pokazali šta osobe sa invaliditetom mogu da postignu.

- Medjunarodne organizacije poput Svetske banke rade sa vladama kako bi im pomogla da prikupe novac od projekata i unaprede život svojih gradjana. Ti projekti “grade” bolnice, škole i puteve ili služe obučavanju ljudi. Zastupajte da osobe sa invaliditetom imaju koristi od ovih projekata.

Zastupničke aktivnosti

Takve zastupničke aktivnosti mogu vam pomoći da ostvarite promene.

Jedna aktivnost

Cilj: iskažite se u:

- učenju vaše zajednice o svojim ljudskim pravima
- organizovanju osoba sa invaliditetom da učine neku akciju

1. Osnujte male grupe

2. Izaberite poruku, kao “Mi imamo ljudska prava” ili “Imamo pravo na obrazovanje”.

3. Napravite pesmu, ples, lutkarsku predstavu, komediju ili slično i razmislite koji bi ljudi iz vaše zajednice u tome uživali.

4. Uvežbajte izvedbu.

5. Uradite više izvedbi.

6. Kažite kako biste to iskoristili da:

- obrazujete svoju zajednicu
- obrazujete osobe sa invaliditetom
- organizujete osobe sa invaliditetom

Možete organizovati predstavu za učenike iz vašeg komšiluka.

Zastupničke aktivnosti

Druga aktivnost

Cilj: Naučite ljude kako da se odnose prema vama

1. Napravite listu pružaoca usluga i načina kako da se oni odnose prema vama.
2. Napravite i listu “nepoželjnog” ponašanja.
3. Ugovorite sastanak sa lekarima i nekim menadžerima na primer.
4. Kažite im kako želite da se odnose prema vama. Dajte im svoje liste.
5. Ispričajte im o svojim ljudskim pravima.

Treća aktivnost

Cilj: Kažite svojoj porodici kako želite da živite

Zadatak: Održite porodični sastanak

1. Razgovarajte sa svojom porodicom o svojim snovima za budućnost kao što su:
 - gde želite da pohađate školu
 - gde želite da živite
 - koji biste posao voleli da imate
 - kako biste želeli da upoznate nove prijatelje
 - koji biste sport želeli da trenirate

Zastupničke aktivnosti

2. Razgovarajte sa porodicom o tome šta je prepreka ispunjenju vaših snova:

- loša slika o osobama sa invaliditetom u vašoj zajednici
- loši zakoni
- nedovoljni resursi, kao što su informacije o tome kako možete najbolje da učite

3. Razmislite kako bi oni mogli da pomognu u ostvarivanju vašeg sna. Kako biste vi mogli da pomognete drugim osobama sa invaliditetom da ostvare svoje snove?

Četvrta aktivnost

Cilj: Pomoći osobama sa invaliditetom da nadju posao

1. Organizujte sastanak sa poslodavcima.
2. Pronadjite poslodavca koji zapošljava osobe sa invaliditetom.
3. Neka objasne grupi zašto je to bila dobra ideja angažovati osobe sa invaliditetom.

Peta aktivnost

Cilj: Sprečiti loše izraze kojima se nazivaju osobe sa invaliditetom

1. Da li vam ljudi u vašoj zajednici daju imena koja ne volite?
2. Načinite listu reči koje su vam prihvatljive.
3. Načinite listu reči koje su neprihvatljive.
4. Organizujte sastanak sa predstavnicima medija i objasnite im koji izrazi mogu a koji ne mogu nikako da se koriste.

Izveštaj o napretku

Prikupljanje informacije koje vam pomažu da rešite problem ljudskih prava je monitoring. Informacije se prikupljaju kako bi pokazali kako se određene zemlje odnose prema osobama sa invaliditetom i kako se i gde krše ljudska prava.

Uključite se:

- Izvestite o bilo kakvom kršenju ljudskih prava. Ako postoji institucija za nacionalna ljudska prava obavestite je (<http://www.hpod.org/networking/nhri>) a ako ne sigurno je da postoji neka nevladina organizacija koja se time bavi.
- Izvestite o kršenju ljudskih prava u vašoj zajednici uključujući:
 - kršenja prava pojedinaca sa invaliditetom
 - vladine politike koje pogadjaju osobe sa invaliditetom
 - loše prikaze u medijima (novine, radio, TV i slično) o osobama sa invaliditetom
- Učestvujte u “indirektnim izveštajima” koji govore da li je vlada ili ne dovela do obećanja u sklopu Konvencije UN. UN grupa, poznata kao Komitet o pravima OSI će pročitati te izveštaje i raditi na njima.

Primer

Organizacija Disability Rights Promotion International (DRPI) nadgleda ljudska prava osoba sa invaliditetom. Ona prikuplja informacije o ljudskim pravima OSI širom sveta.

<http://www.yorku.ca/drpi/index.html>

Poglavlje 3: Akcija**Deset koraka u zastupničkom radu**

Da li biste vi ili vaša grupa postali zastupnici ljudskih prava ali niste sigurni kako dalje?

Deset koraka koji mogu da pomognu:

- 1) Odredite koji problem treba da se reši
- 2) Identifikujte ljudsko pravo na kome radite
- 3) Odlučite koje akcije ćete preduzeti
- 4) Prikupite resurse
- 5) Organizujte se
- 6) Napravite akcioni plan
- 7) Vežbajte

- 8) Krenite u akciju!
- 9) Mislite o tome šta se dešava i šta dalje
- 10) Na osnovu prikupljenih informacija pravite dalje planove

Slede vežbe koje vam mogu dodatno pomoći.

1) Nadjite problem kojeg je potrebno rešiti

Koji su najveći problemi koje vi i druge osobe sa invaliditetom imate?

Prvo vežbanje:

Cilj: Naći problem za rešavanje.

Zadaci:

- Kažite ili napišite probleme sa kojima se srećete vi i vaša zajednica.
- Šta mislite da je najvažniji problem za rešavanje? Označite ga.
- Razmišljajte: "Koji su vam problemi najvažniji?"
- Odlučite na kom problemu želite da radite.

O tome

"Ako ne postoji borba, nema ni progressa."

Frederick Douglass

2) Nadjite ljudsko pravo na kojem želite da radite

Drugo vežbanje:

Cilj: Saznajte koje ljudsko pravo se ne uživa.

Zadatak: Kažite ili napišite koje ljudsko pravo je u vezi sa vašim problemom.

Činjenica

Daleko manje osoba sa invaliditetom ima zaposlenje u odnosu na osobe bez invaliditeta.

Opciona vežba: Moja nada za budućnost

Cilj: Otkrijte kakve su vaše ili nade vaše zajednice u budućnosti.

Zadaci:

- Razmislite o tome kakav život želite ili kakvu zajednicu u kojoj živite želite
- Kažite, napišite, skupite fotografije ili nacrtajte kakav bi to život bio ukoliko možete da uživete određeno ljudsko pravo
- Kakvu promenu biste želeli u zajednici i u svom životu? Kakva podrška vam je potrebna da živite po svojoj želji? Da li je takva podrška moguća?

<p>Moja nada za budućnost</p> <p>Kakve promene treba da se pojave?</p> <p>Ovde zalepite fotografije ili nacrtajte nešto</p> <p>Kakva podrška vam je potrebna?</p>
--

3) Kakve aktivnosti želite da preduzmete?

Cilj: Razmislite šta je uzrok problema u ostvarivanju vašeg ljudskog prava. Odlučite šta ćete raditi.

Problemi sa ostvarivanjem ljudskih prava mogu da poteknu od: vaše porodice, medija (TV i radio), poslodavaca, nastavnika, lekara, organizacija ili institucija.

(a) Kažite ili napišite ko je uzrok vašeg problema i na koji način. Na primer: Stavovi vaše zajednice prema osobama sa invaliditetom. Šta vlast nije uradila? Šta rade lekari?

Akcije koje preduzimate mogu da uključe obrazovanje ljudi o vašim ljudskim pravima, traženje novih zakonskih rešenja, učenje ljudi npr. pružaoca usluga kako da rade sa vama, organizujte protest.

(b) Kažite ili napišite koje aktivnosti bi pomogle u rešavanju problema. Koje aktivnosti želite da preduzmete? Mislite o sledećem "Da li ovo dobro radim?" "Ko može da mi pomogne?" Onda se odlučite na akciju.

Opcija:

Kažite ili napišite: Koje aktivnosti treba uraditi da bi "Moje nade za budućnost" postale stvarnost?

O tome

"Prevazilaženje siromaštva nije gest milosrdja. To je akt pravde. To je zaštita osnovnog ljudskog prava, prava na dostojanstvo i pristojan život."

Nelson Mandela

4) Prikupite resurse

Nadjite informacije, ljude i materijal koji vam može pomoći da preduzmete aktivnosti koje ste odredili. Na primer:

- Utvrdite da li se vaša zemlja priključila Konvenciji UN. Ako jeste to znači da je vlada obećala zaštitu vaših ljudskih prava. www.un.org/disabilities.
- Saznajte što više o svom problemu. Nadjite informacije koje će drugima pomoći da razumeju vaš problem. Prikupite statističke podatke. Saznajte šta vlada radi. Saznajte šta piše u nacionalnom zakonu ako postoji.

- Find peers and people in authority that will help you.

5) Organizujte se

Često je lakše raditi sa drugima da bi se postigao cilj.

- **Ljudi i organizacije**

Razmislite da se pridružite nekoj ili osnujete organizaciju osoba sa invaliditetom – ukoliko to već niste uradili. Potražite saradnike. Kada se različite grupe udruže oko jednog problema to se zove koalicija. Izgradnja koalicije stvara jak pokret ljudi – mnogo više postići ćemo zajednički nego pojedinačno.

- **Nevladine organizacije**

Nadjite organizacije koje rade na sličnim problemima i zatražite podršku i pomoć.

- **Nacionalne institucije za ljudska prava**

Ustanovite da li u vašoj zemlji postoji institucija koja se bavi ljudskim pravima. Ako postoji tražite pomoć jer takve organizacije mogu pomoći u ostvarivanju ljudskih prava.

Do ove faze ste:

- Identifikovali problem na kojem želite da radite
- Identifikovali ljudsko pravo koje je u vezi sa tim problemom
- Odlučili o aktivnostima kojima ćete rešavati problem
- Prikupili resurse da biste preduzeli planirane aktivnosti

6) Napravite akcioni plan

Sada vam je potreban akcioni plan. Napišite probleme na kojima radite. Napišite posebne aktivnosti koje ćete preduzeti. Ko će ih obaviti? Gde i kada će se te aktivnosti desiti?

Akcioni plan mogu da koriste i pojedinci i grupe.

Akcioni Plan

Specifične aktivnosti:

Ko će preduzeti te aktivnosti:

Kada i gde će se odvijati te aktivnosti:

Koji rezultat se očekuje?

Opcija:

Otkrijte koja nacionalna organizacija OSI ima akcioni plan. Kako vi možete da pomognete?

7) Vežbajte

Make sure that everyone involved understands the action plan and what roles and responsibilities they will have. Role-playing can be one way of doing this.

Četvrta vežba:

Cilj: Vežbajte govor u vidu igranja uloge.

Zadatak: Pričajte o vašem problemu grupi. Objasnite vaše ljudsko pravo. Objasnite šta želite da uradite da biste uživali to ljudsko pravo. Na primer, "igrajte" obraćanje vladinim zvaničnicima. Objasnite "Nemamo odgovarajuću obuku kako da dodjemo do posla. Imamo pravo na rad. Želimo pristup stručnom usavršavanju."

Peto vežbanje:

Cilj: Vežbajte vašu aktivnost.

Zadatak: Na primer, ako ćete da govorite pred nekom grupom, koristite igranje uloga. Neka se ljudi pripreme na uloge studenata koji će postavljati pitanja. Nakon toga, tražite sugestije o tome šta je bilo uspešno a šta ne.

8) Organizujte akciju!

Sprovedite u delo vaš plan!

9) Razmislite o tome šta je sledeće

Nakon vaših aktivnosti razmislite šta bi trebalo sledeće uraditi i šta se do sada desilo. Da li ste postigli ono što ste hteli? Šta je moglo bolje da se uradi?

10) Pre i posle

Ponovite korake 3-9 da biste odlučili šta su, ako treba, dalji koraci koji treba da se preduzmu.

Ne odustajte ukoliko stvari nisu ispale onako kako ste planirali.

Nastavite da radite!

Da bi se promene desile potrebno je vreme.

O tome

“Osnovno obrazovanje jeste, i uvek je bilo, ključ do slobode...”

U.N. Cyberschool

Poglavljje 4: Resursi

Naša ljudska prava

UN Konvencija o pravima OSI kaže da u naša ljudska uključuju i pravo na:

- Jednak tretman (član 5)
- Jednak tretman žena sa invaliditetom (član 6)
- Jednak tretman za decu sa invaliditetom (član 7)
- Promenu stavova o osobama sa invaliditetom (član 8)
- Pristup (član 9)
- Život (član 10)
- Pomoć u hitnim slučajevima (član 11)
- Jednak tretman pred zakonom (član 12)
- Pristup pravdi (član 13)
- Slobodu i sigurnost (član 14)
- Zaštitu od torture (član 15)
- Zaštitu od iskorišćavanja (član 16)
- Mogućnost odbijanja medicinske eksploatacije (član 17)
- Slobodu kretanja (član 18)
- Samostalni život i učešće u zajednici (član 19)
- Putovanje (član 20)
- Slobodu govora i primanja informacija (član 21)
- Poštovanje sopstvene privatnosti (član 22)
- Brak i porodicu/decu (član 23)
- Obrazovanje (član 24)
- Zdravlje (član 25)
- Servise koji će podržati vašu samostalnost (član 26)
- Rad (član 27)
- Pristojan život (član 28)
- Učestvovanje u politici (član 29)
- Učešće u sportskim i rekreativnim aktivnostima (član 30)

Pročitajte Konvenciju UN u pravima OSI.

Pomoć

Sledeći resursi i organizacije mogu vam biti od pomoći u radu.

Naučite više o ljudskim pravima koristeći:

- "We Have Human Rights": <http://www.hpod.org/publications/human-rights-training>
- "Human Rights. Yes!": <http://www.humanrightsyes.org>

- Disabled Peoples' International Ratification and Implementation Toolkits: <http://www.icrpd.net>

Značajne organizacije:

- Harvard Project on Disability: <http://www.hpod.org>
- Disabled Peoples' International: <http://www.dpi.org>
- UN Enable: <http://www.un.org/disabilities>
- Advocating Change Together:
<http://www.selfadvocacy.com>
- Ratify Now: <http://www.ratifynow.org>
- Disability Rights Promotion International:
<http://www.yorku.ca/drpi/index.html>
- Special Olympics: <http://www.specialolympics.org>
- Mental Disability Rights International: <http://www.mdri.org>